

Professori Niemen poismentyä.

(Kirjailija Iivo Härkösen prof. Niemen hautajaisissa pitämä puhe.)

Raskaimpia iskuja, mitä professori Aukusti Roobert Niemen yllättävä ja keskellä jatkuvaa työtä tapahtunut poismeno on tuottanut, on se, jonka se on tuottanut Karjalan heimolle, sen keskuudessa tehtävälle kansansivistys- ja herätystyölle.

Professori Niemi oli, jos kukaan, työn mies. Sitkeän, uupumattoman työn, ja kaikkien niiden kauniiden, terveiden aatteiden mies, jotka kansaa ja ihmiselämää koossa pitävät.

Työnsä pohjaksi oli hän jo nuoruudesta pitäen valinnut erään sukumme vanhoista hengenhetteistä kohoavan piiriin, vanhan kansanrunoutemme kauniin maailman.

Maamme vanhimmilla sivistysseuduilla ja sen viljailuilla mailla syntyneenä ja kasvaneena hän kuin vastakohtaisuuden lain pakotuksesta kiintyi jo varhain Karjalan karuilla kaskivaaroilla elävään kansaan. Inhimillisesti katsoen kiinnitti häntä siihen se kovaosaisuus, jonka alaisena Karjalan heimo oli vuosisatoja elänyt, runon herkkä henki ja kauneuden taju taas vei noille sydänmaalle, joiden yllä leijaili kalevalainen henki.

Ja niin hän koko nuoruutensa innolla ja sittemmin koko miehuutensa jäntevän työn voimalla iskihe noiden vanhain hengenaarteittemme piiriin, niiden selvittelyseen ja seulomiseen »alta mustien murien». Tässä vanhan, entissuomalaisen ja myöhemmässä katsannossa karjalaisen hengen pohjan kirkastamisessa, julkisaattamisessa ja yhä suuremmassa lähentämisessä jälkipolville on hänen suurin ansionsa.

Mutta samalla ja sen ohella hän yhä enemmän syventyy

siihen pohjaan, jolta nämä runot nousivat. Yhä selvemmin näkee hän Karjalan heimon raskaan elämänkamppailun, oikeudettomuuden, jossa osa heimoa yhä elää, yhä selvemmin soi hänen sielussaan se »puun nälkä, pärehen nälkä» ja se »yö alinomainen», joka vallitsi Kalevalassa. Yhä selvemmin uuras ja sitkeätarmoinen tutkija havaitsee, kuinka runon kulta tältäkin osalta kumpuaa mustan pohjalta ja kuinka »soitto on suruista tehty».

Ja niinpä hän, ikäänkuin nuorukaiseksi takaisin tullen, koko pyhän intonsa voimalla, hiljaisen tutkimustyönsä ohella, kajoaa siihen oikeudettomaan tilaan, jossa heimon osa nykyisin elää. Ken muistaa ja sai läheltä seurata hänen viime vuosien kirjoituksiaan Heimo-Karjalan asiasta, kuuli hänen uskoa huokuvat, intomieliset lausuntonsa tämän heimon vapaudesta, jota hän piti taivaan valtojen kirjoihin merkittyinä, voi havaita, kuinka hiljaisen tutkimuskammion mies, jossa hän sai paljosta kieltäytyä ja jossa hän oli melkein koko maailman unhoittanut, oli muuttunut myös säkenöivän taisteluhengen ja oikeuden puoltamisen mieheksi.

Tästä Karjalan heimon henkisen pohjan kirkastamisesta, sen kansallisten oikeuksien ja pyrkimysten puoltamisesta ja kannattamisesta pyytää Karjalan Sivistysseura, jonka johtokunnan jäsenenä ja varapuheenjohtajana professori Niemi viimeiset seitsemän vuotta yhtämittaisesti sekä sen julkaisujen uutlerana avustajana oli, hänen paariensa ääressä lausua vakaat ja vilpittömät kiitoksensa sekä syvimmän kaipauksensa.

— »Uusia oppikirjoja luomaan» kertoo pietarilainen kommunistilehti »Vapaus» ryhdyttävän Pietarin kommunistipiireissä »Leningradin» suomalaista aluetta — Inkerinmaata — ja Neuvosto-Karjalaa varten oikein erityisen järjestelmän mukaan ja entistä suuremmalla vauhdilla. Asiasta on pidetty jouluk 28 p:nä erityinen Valtion kustannusliike Kirjan kutsuma neuvottelukokous, johon oli saapunut »parikymmentä Leningradin ja lähipiiriin keski- ja korkeakouluissa toimivaa valistustyöntekijää».

Kun kuitenkin otamme huomioon sen seikan, että liittolaisjoukot olivat täällä, kuten Siperiassa ja Etelä-Venäjälläkin, tukemassa venäläisiä kansallisia aineksia, liittolaisiaan, taistelussa bolsheviikkejä vastaan, emme ihmettele, jos ei kenraali Maynard ryhtynyt ajamaan puoleksi barbaarisen karjalaisheimon itsenäisyysasiaa tai sen pyrkimystä liittyä saksalaisystävälliseen, joskin valkoiseen Suomeen.

Ensimmäisenä eltona oppikirjojen »suunnissa» — Karjalan valistusasiain kansankomissariaatin edustajan H. Raution alustuksen mukaan — on, että »oppikirjan on oltava ideologisesti pätevä», s. o. ajettava kommunismia, marxilaisuutta ja leniniläisyyttä. Toiseksi on oppikirjan annettava oppilaille »tietoalan systemaattinen kurssi», sen välttämättömin »minimi». Kolmanneksi on oppikirjoissa saatava »selvästi näkymään teorian ja käytännön synteesi, käytännöllinen yhteys». Neljänneksi on pidettävä silmällä havainnollisen opetuksen vaatimuksia ja viidenneksi on vielä noudatettava pedagogisia seikkoja eri ikäkausien kehityksen ja ominaisuuksien mukaan.

Oppikirjoja laatimaan asetettiin erityiset prikaadit prikadieerineen. Niinpä valittiin lähes viisitoista prikadieeria kirjoja kirjoittelemaan ja sitten esittämään painettaviksi. Sitten puhuttiin vielä lasten kirjallisuuden ja oppilaiden kirjastojen perustamisen tärkeydestä, kaikki samassa marxilaisessa hengessä, ja vedottiin Leningradin ja Karjalan proletkirjailijain järjestöihin kirjojen laatimisessa.